

Det Anarkistiska Biblioteket

Värnpliktsvägran i Holland

B. P. Van der Voo

B. P. Van der Voo
Värnpliktsvägran i Holland
1910

Tidningen Brand #6 1910

www.anarkistiskabiblioteket.se

1910

Samma eller liknande orsaker framkalla ständigt samma eller likartade verkningar. Yttringarna av den proletäriska frigörelsekampen i de olika länderna förete ett oförnekligt släkttvetycke med varandra och detta helt naturligt då man betänker, att de båda begreppen kapital och arbete överallt måste framkalla samma inträsemotsatser, samma animositet mellan auktoritetstron och tvånget samt den inneboende frihetslängtan hos folket, samma strid mellan gammalt och nytt, gånen tid och framtid. Därför, det sociala krig, som rasar inom varje nation, förs från proletariatets sida i samma tecken, tager likartade former, och de olika förslag, som blivit framkastade, till ett samhälle utan klassmotsatser, tyranni och orättvisa, äro i huvudsak identiska med varandra.

Geografiska och andra förhållanden ställa emällertid de små nationerna i skymundan för de stora. Det språk, som talas i de senare, läses och förstås överallt; inom politiken, filosofien och det sociala livet överhuvud göra sig de idéer, som där äro de härskande, dominerande; överallt diskuteras de, uppmärksammas och väcka inträse. Samma gäller arbetarrörelsen, som man allmännast känner under de former och de uttryck, den tagit sig i de stora nationerna. Och utom de respektive ländernas egna gränser känner man föga, vad som rör sig inom och speciellt utmärker exempelvis de skandinaviska ländernas eller Hollands arbetarrörelser. Man måste beteckna detta som långt ifrån lyckligt, ty förvisso skulle de stora nationernas arbetarrörelser genom ett noggrannare studium av smånationernas sociala liv kunna draga mången god och fruktbringande lärdom.

Det har ofta väckt min förvåning, att så gott som ingen av mina holländska partikamrater gjort sig mödan att något ingående studera svensk litteratur och svenska förhållanden, och detta än mera som det svenska språket inte lägger några oöverstigliga hinder i vägen för en holländare. Men kanske är hos er i Sverige inträset för holländsk arbetarrörelse lika minimalt? Om så, sväva de båda ländernas arbetarrörelser i fullkomlig okunnighet om, att deras respektive länders arbetarrörelser förete så många inbördes likheter.

Jag vill denna gång tala något om den antimilitaristiska propaganda, som tagit sitt förnämligaste uttryck i värnpliktsvägran. I Sverige har ju denna nått en ganska vid utbredning, och även Holland har sedan flera år tillbaka att uppvisa unga revolutionärer, som haft mod att för sin övertygelse hållre låta sig stängas inne i fängelser än ikläda sig den förhatliga militärrocken.

Då jag förut varit i tillfälle att göra mina holländska kamrater uppmärksamma på den antimilitaristiska rörelsen i Sverige och desslikes i en fransk revy fått redogöra för densamma, är det mig ett dubbelt nöje att i *Brand* få sä-

ga mina svenska kamrater några ord om mitt eget hemlands antimilitaristiska rörelse.

I likhet med vad förhållandet ju även är hos er i Sverige ha vi i Holland värnpliktsvägrare av tvänne kategorier, *dels* sådana som anse det oförenligt med sin revolutionära övertygelse att göra militärtjänst, *dels* sådana hos vilka militärvägran dikteras av religiösa skäl.

Hos oss ha värnpliktsvägrare av den senare kategorien i allmänhet varit inspirerade av Tolstoys läror.

Redan 1896 vägrade en revolutionär socialist - numera socialdemokrat - att fullgöra sin »medborgar-värneplikt» (garde civique).

Präster och religiösa, som antingen inspirerats av evangeliets ord eller också stodo under inflytande av den store ryske filosofen läror om det passiva motståndet, togo en tid värksam del i det antimilitaristiska arbetet och understödde på allt sätt värnpliktsvägran. En »kristlig-anarkistisk» grupp bildades och räknade bland sina medlemmar ett flertal präster och s. k. fria protestanter. Denna tolstoyanska skola existerar ännu och har vid flera tillfällen samarbetat med de revolutionära anarkisterna, ehuru väl dessa senare egentligen aldrig velat erkänna att religiösa människor - de må i övrigt vara aldrig så intelligenta och djuptänkta - kunna anses vara verkligt frigjorda, vara anarkister.

Värnpliktsvägran griper omkring sig allt vidare! Deras antal är stätt i ständig stegring som vägra öva sig i mördandets konst!

Det är tillräckligt känt för er förut, hur vår outtröttlige kamrat, Domela Nieuwenhuis (uttalas Nivenhöjs) vid ett flertal internationella kongresser energiskt kämpat för värnpliktsvägran, framhållit den allmänna värnpliktsstrejken som en ovillkorlig förutsättning för den sociala revolutionen och ett oblodigt störtande av det bestående samhället. Revolutionen, den mänskliga och fredliga, intellektuella och passiva, skulle bliva följden av truppernas vägran att med vapen i hand längre tjäna de styrandes och det beståendes inträsen. Talrika fakta i den nutida historien och inom vår egen tids samhällsliv ha av teoretici tytt och framhävts som stöd för detta antagande. Vidare måste vi minnas, att framtiden skapas just av de handlingar och de idéer, som karaktärisera nutiden; dessa är det nämligen som driva revolutionärerna - framtidens skapare. Ett noggrant och förståndigt studium av nutiden ger oss en antydning om framtiden.

Här hemma i Holland ha vi ännu inte att uppvisa så många unga män, som offervilligt och energiskt vägrat att böja sig under militarismens ok. Pionärerna äro ännu tämligen sällsynta, dessa som våga trotsa fängelser och straff för att kunna bliva sin revolutionära övertygelse trogna. Men dessa sporadiska,

enstaka fall av värnpliktsvägran hava upprepats och upprepas alltjämt. Och myndigheterna straffa, grymt och hårt, fara fram alldeles i blindo...

Det ser ut, som om den form av antimilitarism, som ger sig uttryck i värnpliktsvägran, bäst skulle passa för och häng samman med den nord-europeiska folkkaraktären. I Frankrike och andra syd-europeiska länder koncentrerar man sig mera på agitationen inom kasärnernas murar.

Jag vill sluta med, att båda formerna av antimilitarism äro lika nödvändiga; vilkendera som möjligen skulle föredragas beror på omständigheterna och är att fatta såsom en rent individuell sak. Varje offervillig handling, varje revolutionärt initiativ leder till en omformation av det bestående och påskyndar det framtida samhället.